

มาทำเกษตรหลังบ้านกันเถิด
**COME ON, LET'S FARM THE BACKYARD
GARDEN**

การเลี้ยงสุกร

การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดีและเหมาะสม

ลักษณะคอกสุกรที่ดีและเหมาะสม

- มีหลังคาที่ดีและอากาศถ่ายเทได้ดี
- น้ำไม่ขัง
- แดดส่องถึงแต่ไม่จัดเกินไป
- คอกไม่มีความชื้นและพื้นไม่ลื่น
- มีน้ำให้หมูกินได้ตลอดวัน

คอกซีเมนต์

คอกครึ่งไม้ครึ่งปูน

ข้อดี

- สามารถหาวัสดุได้จากท้องถิ่น
- มีความโปร่งใสอากาศถ่ายเทได้ดี
- ต้นทุนต่ำ
- มีการระบายน้ำได้ดีประหยัดน้ำ

คอกหมูหลุม

วิธีทำและวัสดุที่ใช้

- ขุดลงไปเหนือระดับดิน **90-100** เซนติเมตร
- ความกว้างความยาวขึ้นอยู่กับจำนวนหมู
- ใสแกลบเก่า ๆ
- ใสเกล็ดแม็ด
- น้ำหมักจุลินทรีย์
- บำบัดน้ำ
- ทำเป็นชั้นๆ ขึ้นระดับขอบประตูแล้วทิ้งไว้ **1** อาทิตย์ ใสลูกสุกร
- ให้หมูอยู่ในคอกหลุม **4-5** เดือนวัสดุในคอกเขาออกมาใช้เป็นปุ๋ยได้เลย

โรคสุกรที่พบบ่อย ๆ

- ระบบทางเดินหายใจ เช่น ปอด หายใจเร็ว ไอ ท้องร่วงในสุกรเล็ก คั่นผิวหนัง
- สาเหตุเนื่องจากว่าเกษตรกรกรอยู่บนพื้นที่สูงมีอาการที่หนาวเย็นมีความชื้นมาก ในช่วงฤดูหนาวและฝน
- ข้อเท้าแพลงบวม
- ถ้าพบเห็นอาการสุกรที่ไม่สบายต้องให้ยาปฏิชีวนะช่วยทันทีหรือติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ขอคำปรึกษา

การรักษาโรคสุกร

ใช้รักษาโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ใบฝรั่งอ่อน ๆ หรือผลอ่อน ๆ ให้สุกรกินจะช่วยให้แก่ท้องร่วงของสุกรได้

ใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษา

ยาแก้อักเสบ

ยาแก้ปวด

ยาธาตุเหล็ก

ยาถ่ายพยาธิ

วัตถุดิบการผลิตอาหารหมัก

กากน้ำตาล หรือน้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม

เกล็ดมัน 0.5 กิโลกรัม

ต้นกล้วยห่อ 100 กรัม

ถังหมักหรือโถ่ง

วิธีการผลิตอาหารหมักจากต้นกล้วย

- นำต้นกล้วยหั่น ทุบ มาสับหรือ
ซอยให้ละเอียดแล้วนำมาผสมกับ
กากน้ำตาลและเกลือให้เข้ากันใส่
ลงในถังหมักปิดฝาไม่ต้องเติมน้ำ
หมักไว้ **5** วันแล้วมาให้เป็นอาหาร
(หมู เป็ด ไก่) ได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากอาหารหมัก

- ลดต้นทุนในการเลี้ยงหมู
- วัตถุดิบหาได้ง่ายจากท้องถิ่นทำเองได้
- ช่วยให้ต้นกล้วยที่หมักแล้วนุ่มและย่อยสลายเร็วขึ้น
- ช่วยให้ระบบขับถ่ายของหมูที่ดี
- ไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนคนอื่น ๆ
- ลดการพึ่งพาวัตถุดิบจากท้องตลาดน้อยลง

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้การผลิตน้ำจุลินทรีย์

ผลไม้สุกทุกชนิด **1** กิโลกรัม
ขวดสำหรับใส่น้ำจุลินทรีย์

กากน้ำตาล หรือน้ำตาลทรายแดง **1**
กิโลกรัม

ถังหรือโอ่ง (สำหรับใส่วัตถุดิบ)
กระดาด (ปิดฝาโอ่งหรือถัง)
เชือกฟาง (มัดฝาโอ่งหรือถัง)

วิธีผลิตน้ำจุลินทรีย์

- นำผลไม้สุกทุกชนิดมาซอยเป็นชิ้น ๆ แล้วผสมกับกากน้ำตาลหรือน้ำตาลทรายแดงให้เข้ากันใส่ลงในถังหรือโอ่งแล้วปิดฝาด้วยกระดาดเก็บไว้ในที่ร่มหมักไว้ **21-30** วันเอาน้ำจุลินทรีย์ออกมาเก็บไว้ในขวดพลาสติกเพื่อนำไปใช้

ประโยชน์ที่ได้จากการหมักน้ำจุลินทรีย์

- หานผลไม้สุกในท้องถิ่น
- ใช้รดน้ำผักสวนครัว
- ช่วยให้การย่อยสลายเศษพืชต่างๆ ในการผลิตปุ๋ยหมัก
- ให้หมูกินและล้างคอกหมูลดกลิ่นเหม็น
- ใช้ล้างห้องน้ำ
- ใส่ในบ่อปลาบ่อคกบช่วยลดน้ำเสีย

การปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษ

การเตรียมแปลงปลูก

ไม่เผา

ไม่ขุดลึก

ทำปุ๋ยหมัก

คลุมแปลงด้วยฟางข้าว

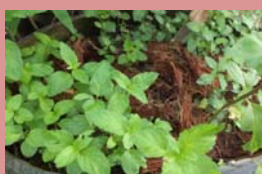
การเตรียมแปลงเพาะเมล็ด

การเตรียมดินสำหรับหยอดหรือหว่านเมล็ดพันธุ์

การปลูกพืชผักสมุนไพร

ประเภทพืชสมุนไพรได้แมลง

การจัดการและการดูแลรักษา

- การกำจัดวัชพืช
- การใช้น้ำจุลินทรีย์ในการรดน้ำผัก
- การใช้สารสมุนไพรไล่แมลง
- ใช้ขี้เถ้าตากดินกันเชื้อราในดิน
- ปลุกแซมพืชผักที่มีกลิ่นฉุน

ปลูกพืชทนแล้ง

- ปลูกพืชทนแล้งประหยัดน้ำ
- ไม่มีการเอาใจใส่ดูแลมาก
- ไม่มีแมลงรบกวน
- เก็บกินได้ตลอดปี
- สิ่งแวดล้อมในชุมชนร่มรื่น

ปฏิทินการปลูกผักสวนครัวในรอบ 1 ปี

ช่วงฤดูกาลที่เหมาะสมต่อการปลูกผักสวนครัว	ชนิดพืชผัก
ฤดูร้อน พืชทนแล้งใช้น้ำน้อย (กุมภาพันธ์- พฤษภาคม)	ถั่วฝักยาว น้ำเต้า พักทอง ถั่วพู ผักชี มะเขือ บวบ ถั่วพุ่ม หงระพา กระเพรา ตะไคร้ ข่า พริก ขมิ้น ชะอม ตำลึง ถั่วเซโวกี้ ผักบุ้ง หอมแบ่ง
ฤดูฝน พืชชนิดมีหัว ผัก (มิถุนายน- กันยายน)	พริกทอง ถั่วฝักยาว แตงกวา แตงลาย ผักเขียว ปลี
ฤดูหนาว พืชชนิดหัวและใบ (ตุลาคม- มกราคม)	พริก มะเขือ ข้าวโพด ผักชี ผักกาดทั่วไป หอม กระเทียม พักทอง แตงกวา ถั่วดำ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการปลูกผักสวนครัว

- มีอาหารประจำวันสำหรับครอบครัว
- ได้กินผักปลอดสารพิษและเสริมสร้างสุขภาพที่ดี
- ช่วยให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น ลดรายจ่ายและเสริมรายได้ให้กับครอบครัว
- เป็นการช่วยแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้านที่ขาดสน
- ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และเกิดรายได้
- เป็นกิจกรรมที่สร้างความผูกพันและความสัมพันธ์ให้กับครอบครัวระหว่าง (พ่อแม่ลูก) ในวันหยุดศุกร์สัปดาห์
- ช่วยลดความเครียดจากการทำงานหนักเช่นคนที่มีเงินเดือนที่ต้องใช้สมอง มากแต่ละวัน

การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน

การสร้างเล้าไก่ที่เหมาะสม

- ขนาดของพื้นที่ กว้าง **5** เมตรยาว **5** เมตร
- มีหลังคามีประตูเปิดที่มิดชิด
- เล้าไก่พื้นต้องแห้งไม่มีความชื้นน้ำไม่ขัง
- โปร่งอากาศถ่ายเทได้ดีมีแสงส่องถึงถึงแต่ไม่จัดเกินไป
- ไม่ควรอยู่ห่างจากบ้านมากเกินไปและมีความปลอดภัยต่อศัตรู
- มีที่เก็บวัสดุและอาหารไก่

มีที่โล่งสำหรับให้อาหารฝูงไก่ใหญ่

มีพื้นที่สำหรับคอนไก่เล็กไก่ใหญ่นอนได้

มีรังไข่รังฟัก

- มีรางน้ำรางอาหาร

- มีกรงไก่เล็กเวลาให้อาหาร

โรคที่มักจะพบในไก่

โรคที่พบในไก่บ่อย ๆ

- โรคไข้ขาว
- หวัดหน้าบวม
- มีรายแดง / หมัด
- พยาธิในไก่

อาการที่สังเกตเห็นได้จากเวลาไก่ไม่สบาย

- มีน้ำมูกใส ๆ เหนียวออกจากปากและจมูก
- หายใจขาด ๆ มีเสียงที่หลอดคอ
- ตาขาวซีดผอม
- ไม่กินอาหารสุดท้ายตาย

วิธีการป้องกันแลดูแลรักษา

รักษาด้วยยาปฏิชีวนะ

ถ่ายพยาธิปีละ **2** ครั้ง
ฟาร์มินท์

ให้ยาวิตามินลดการเครียดของไก่
ไบโอ+บี **12**

- ป้องกันเห็บในลูกไก่

โซทาดีน (SOTADIN-10)

อัลกอฮอล์ (ALCOHOL)

รักษาด้วยภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น

- น้ำใบกะเพรา / ใบตะไคร้ และ มะแขว่นขมให้ไก่กิน

- ขี้เถ้า / ใบชะอม / ยาเส้น (ป้องกันไรแดง)

น้ำจุลินทรีย์ให้ไก่กิน(ช่วยให้ระบบขับถ่าย)

น้ำมันเครื่องใช้ทา (ป้องกันเห็บในไก่)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเลี้ยงไก่

- มีเนื้อและไข่เป็นอาหาร (อินทรีย์)
- เป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว
- ขี้ไก่เป็นปุ๋ยใช้กับผักสวนครัวและขายเป็นรายได้
- ช่วยป้องกันอันตรายจากศัตรู เช่น งู ตะขาบ แมลงปอง หนอนและแมลงต่างๆ เข้าบ้าน
- บอเวลา

ข้อสรุป

การเลี้ยงไก่ระดับครอบครัว เป็นกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อนมาก เพราะฉะนั้นครอบครัวเกษตรกรจะต้องมีการวางแผนที่ดีเริ่มจากการสร้างเล้าไก่ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพอากาศที่ดี สำคัญกว่านั้นต้องเอาใจใส่ลูกไก่เล็กให้ได้จึงจะเลี้ยงไก่เกิดผลสำเร็จได้

การเลี้ยงปลาตู้และการเลี้ยงกบ

- การเลี้ยงปลาตู้รวมกับการเลี้ยงกบ บริเวณเดียวกันสามารถทำได้ถ้าหาก ครอบครัวยุทธศาสตร์ที่มีพื้นที่จำกัดมี การจัดการที่ไม่ยุ่งยากเหมาะสำหรับ ทุกเพศทุกวัยโดยเฉพาะเด็ก ๆ นักเรียนเลี้ยงเพื่อมีรายได้ช่วยลดแบก เบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครองได้ มีต้นทุนต่ำประหยัดน้ำมีให้เลือกได้ หลาย ๆ วิธี (ดังรูป)

ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงปลาตู้และเลี้ยง กบ

ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
			←————→								

รูปแบบและวิธีการเลี้ยงปลาเลี้ยงกบทั่ว ๆ ไป

ข้อดีของบ่อดิน

- ปลาโตเร็ว
- ต้นทุนต่ำ ไม่ต้องถ่ายน้ำ (ประหยัดน้ำ)
- มีอาหารปลาตามธรรมชาติในดิน เช่น วัชพืช ชีโคเลน
- เนื้อปลาร่อย

ข้อดีบ่อซีเมนต์

- สร้างบ่อปลาในบริเวณสวนครัวเพื่อเวลาถ่ายน้ำเป็นน้ำปุ๋ยจากขี้ปลาอาหารปลาลงในแปลงผักสวนครัว
- ประหยัดน้ำในการรดผักสวนครัวโดยใช้น้ำที่ถ่ายจากบ่อปลา ทำให้มีผักเก็บกิน
- บ่อขนาด **2x3** เมตร ใส่ปลาได้ **300-400** ตัว ใส่กบได้ **250** ตัว
- เป็นกิจกรรมเด็กและผู้สูงอายุก็ทำได้

ข้อดีบ่อท่อซีเมนต์

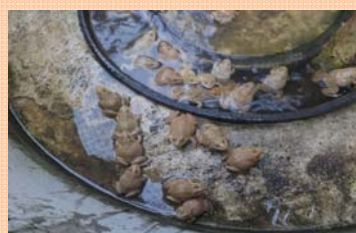
- ใช้พื้นที่จำกัด
- ขนาดบ่อ 1x100 เซนติเมตร
- **1** บ่อเลี้ยงปลาได้ **100** ตัวและเลี้ยงกบได้ **35** ตัว

เลี้ยงกบในยางรถยนต์

ข้อดี

- ใช้ยางรถยนต์ทั่วไป
- การใช้วัสดุรีไซเคิล
- ยางรถยนต์ **4** เส้น เลี้ยงกบได้ **30** ตัว
- ใช้น้ำน้อย
- โตเร็วขายได้ราคาที่ดี

สรุป การเลี้ยงปลาและการเลี้ยงกบของครอบครัวเกษตรกรที่มีพื้นที่จำกัดนั้นสามารถทำได้โดยมีแผนการจัดการหรือหาวิธีทางเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งที่สามารถหาวัสดุจากท้องถิ่นนำมาทำเป็นกิจกรรมลดรายจ่ายเสริมรายได้ให้กับครอบครัวเพราะการเลี้ยงปลาและการเลี้ยงกบเลี้ยงง่ายไม่ยุ่งยากต้นทุนไม่สูงแม้กระทั่งเด็กเล็กอนุบาลก็มีส่วนร่วมกับผู้ปกครองได้

เกษตรกรตัวอย่าง

นาง อิ่ง ลอเย็น (ปลูกพืชผักหมุนเวียนและเก็บเมล็ดพันธุ์
ท้องถิ่นด้วยตนเองร่วมกับเลี้ยงหมู)

นายหล้า เลี้ยงหมู เลี้ยงปลาตกและปลูกผักสวนครัวต่อเนื่องเป็นเวลา**17** ปี

นาง สวย (เลี้ยงหมูปลูกผัก) ใช้อาหารหมักจากต้นกล้วยลดต้นทุนได้กำไร

นาย ยอน (ปลูกพืชผักสวนครัวลักษณะวนเกษตรรอบบ้าน)

สวัสดิ์ครับ

